

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА
ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АГРАРНЕ ПРАВО»

Рівень вищої освіти *перший(бакалаврський)*

Галузь знань **081 «Право»**

Спеціальність **081 «Право»**

Освітня програма **081 «Право»**

Статус навчальної дисципліни *вибіркова*

Мова навчання **українська**

Дніпро –2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Протокол від 31.08.2023 № 12

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

(підпис)

СХВАЛЕНО

Вченою радою навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
Протокол від 29.08.2023 № 8

Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Протокол від 28.08.2023 № 1

Аграрне право // Робоча програма навчальної дисципліни. –
Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2023. –
27 с.

РОЗРОБНИК:

1. Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент Карпенко Роман Валерійович

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Начальник управління по роботі з персоналом центрального органу управління Служби судової охорони Обушенко Олександр Миколайович
2. Перший проректор Дніпровського гуманітарного університету, кандидат юридичних наук, доцент Алфьорова Тетяна Миколаївна.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
20 /20			
20 /20			
20 /20			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	
Загальна кількість годин:	90	
Рік підготовки:	2023	2023
Семестр:	5, 7	5,7
Лекції	14	6
Семінарські	16	4
Практичні		
Самостійна робота	60	80
Індивідуальні завдання (курсова робота):		
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	

** Робоча програма навчальної дисципліни (РПНД) розробляється на повний цикл навчання за навчальною дисципліною, тобто зазначаються усі семестри викладання за ОП, якщо дисципліна викладається декілька років.*

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право» є приватне забезпечення всебічної підготовки фахівців-юристів ОКР «бакалавр» шляхом набуття студентами знань щодо специфіки правового регулювання суспільних відносин, що складаються у сфері виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, створення і діяльності сільськогосподарських підприємств та інших сферах, що складають предмет аграрного права, з урахуванням змін, що відбуваються в аграрному секторі економіки України.

Мета навчальної дисципліни:

навчальна – засвоєння студентами значення норм та інститутів аграрного права, які регулюють цивільні суспільні відносини;

розвиваюча – засвоєння студентами форм, способів, засобів, прийомів, методів наукового та практично-орієнтованого мислення, пов'язаного із професійно-юридичним опануванням теоретичного та нормативно-правового матеріалу в сфері аграрного права;

виховна – забезпечення становлення позитивно орієнтованої особистості фахівців-юристів шляхом засвоєння ними основних морально-правових ідеалів українського суспільства, підтримання і розвиток у студентів таких позитивних моральних якостей, як справедливість, добросовісність, відданість принципам свободи, верховенства права та іншим, нетерпиме ставлення до будь-яких порушень законності, патріотизм, прагнення постійно підвищувати рівень свого професійного, морально-вольового, ділового, особистісного розвитку тощо.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни необхідно попередньо вивчити Конституційне право, Земельне право, Господарське право, Екологічне право, Цивільне право, Трудове право.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право»

Згідно з вимогами освітньої програми Здобувачі повинні **знати**:

1) на понятійному рівні: поняття аграрного права комплексної інтегрованої та спеціалізованої галузі права; його предмет, метод, принципи та їх особливості; систему та джерела аграрного права, поняття, класифікацію та особливості аграрних правовідносин, їх елементи; загальні засади аграрної політики й аграрної реформи в Україні; поняття, особливості та класифікацію суб'єктів аграрного права; правовий статус фізичних осіб як суб'єктів аграрного права; правовий статус юридичних осіб як суб'єктів аграрного права; інститут права членства у кооперативних сільськогосподарських підприємствах та інституту права участі у

корпоративних сільськогосподарських підприємствах; правовий статус, особливості діяльності специфічних суб'єктів аграрних правовідносин (фермерських господарств, сільськогосподарських кооперативів, державних сільськогосподарських підприємств та осіб, які займаються веденням особистого селянського господарства); поняття, сутність, принципи, форми та методи державного регулювання сільського господарства в Україні; систему та правове становище органів, що здійснюють державне регулювання сільського господарства; основні напрямки державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників; поняття та сутність виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного виробництва та правове регулювання такої діяльності; правове регулювання діяльності підсобних виробництв і промислів у сільськогосподарських підприємствах; правові форми реалізації сільськогосподарської продукції; поняття та правове регулювання фінансової діяльності сільськогосподарських товаровиробників; правове регулювання оподаткування у сільському господарстві; правове регулювання використання природних ресурсів, а особливо земель сільськогосподарського призначення в сільському господарстві, особливості такого правового регулювання; особливості. Поняття, особливості, принципи організації праці в АПК. Особливості суб'єктів аграрного як учасників соціально-трудових відносин; особливості правового регулювання трудових та соціальних відносин в сільському господарстві.;

2)на фундаментальному рівні: парадигму та методологію пізнання аграрного права; основні світоглядні ідеї, доктринальні положення науки аграрного права; основні, наріжні загальноприйняті у науці аграрного права наукові ідеї як найвищі форми розвитку наукового вчення про аграрне право;

3)на практично-творчому рівні: способи та методиорієнтування та пошуку норм аграрного права у системізаконодавстваУкраїни; методику вирішенняпрактичнихзавдань з аграрного права; методику тлумачення і застосуванняйого норм, в тому числі системно з нормами суміжнихгалузей права.

вміти:

1)на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та конструкції аграрного права; вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання;

2)на алгоритмічному рівні: застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу інститутів аграрного права, самостійно працювати з нормативно-правовими актами;

3)на евристичному рівні: аналізувати положення та інститути аграрного права; визначати зміст певних фактичних відносин у сфері АПК; давати вірну юридичну кваліфікацію означеним фактичним відносинам; тлумачити чинне законодавство, а так само і локальні нормативні акти; застосовувати чинне законодавство;виступати експертом та консультантом у

навчанні інших; розробляти проекти процедурних, процесуальних документів та інших юридичних документів.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. «Аграрне право» – це фундаментальна навчальна дисципліна, яка вивчається в юридичних вузах та є однією з найважливіших галузевих наук про право. Програма з аграрного права – програма навчальної дисципліни, яка ґрунтується на структурі чинного цивільного аграрно-земельного та екологічного законодавства, враховує досягнення науки аграрного права, але разом з тим побудована з врахуванням певно визначених навчально-методичних вимог, в яких знаходить своє відображення специфіка предмету вивчення. Оскільки кожне цивільне правовідношення має, як правило, в своїй основі певні економічні відносини, в більшості тем, які вивчаються, передбачається коротка характеристика тих економічних майнових відносин, які закладено до фундаменту даного інституту. В програмі дотримуються методичні вимоги, згідно яких вивчення предмету повинно починатися з загальних понять та категорій і рухатися від загального до окремого.

Відповідно до зазначених основних вимог програма передбачає розподіл матеріалу, що підлягає вивченню, на п'ятнадцять самостійних тем, кожна з яких містить за своїм змістом питання, необхідність вивчення яких диктується методичними міркуваннями, змістовністю науки аграрного права та чинного цивільного законодавства, існуючими міжпредметними зв'язками з суміжними галузями права – трудовим, земельним, господарським, міжнародним приватним, цивільним, цивільно-процесуальним тощо.

Важливим елементом освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти першого рівня є досягнення ними запланованих результатів навчання шляхом засвоєння відповідних модулів (навчальних дисциплін та практик). Формулювання програмних результатів навчання здійснюється відповідно до ключових загальних та професійних компетентностей.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4 - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні компетентності:

СК3 - Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК8- Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК11 – Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12 – Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14 - Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК15 – Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16 - Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Пререквізити. Навчальний курс «Аграрне право» вивчається у логічному взаємозв'язку з іншими навчальними дисциплінами. Для вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право» необхідне попереднє засвоєння наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави та права», «Конституційне право».

Постреквізити. Засвоєння навчальної дисципліни «Аграрне право» є необхідною передумовою успішного опанування студентами наступних дисциплін та спецкурсів: «Цивільний процес», «Господарське право», «Земельне право», «Екологічне право», «Міжнародне приватне право», «Право інтелектуальної власності», «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності» та інших приватноправових дисциплін..

Програмні результати навчання:

ПРН1 – Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН5 – Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН11 – Володіти базовими навичками риторики.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Загальні положення аграрного права та законодавства

Аграрна політика й аграрна реформа в Україні, їх завдання, зміст і значення в умовах переходу до ринкової економіки. Роль аграрного права в забезпеченні їх проведення.

Поняття аграрного права як комплексної інтегрованої та спеціалізованої галузі права. Предмет аграрного права та його особливості. Методи правового регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права. Об'єктивні причини виникнення і становлення аграрного права як самостійної комплексної галузі права.

Система аграрного права. Інститути аграрного права. Співвідношення аграрного права з іншими галузями права. Система аграрного законодавства і навчальної дисципліни «Аграрне право».

ТЕМА 2. Загальна характеристика суб'єктів аграрного права

Поняття та особливості суб'єктів аграрного права. Передумови особливого регулювання правового положення суб'єктів аграрного права. Класифікація суб'єктів аграрного права. Правосуб'єктність суб'єктів аграрного права. Поняття «Сільськогосподарський товаровиробник».

Громадяни (фізичні особи) як суб'єкти аграрних правовідносин. Поняття права членства у сільськогосподарському підприємстві кооперативного типу. Порядок і умови виникнення членських правовідносин.

ТЕМА 3. Правове становище фермерського господарства та правове регулювання діяльності особистого селянського господарства

Поняття фермерського господарства. Створення і припинення фермерського господарства. Статут фермерського господарства. Членство у фермерському господарстві. Права та обов'язки членів фермерського господарства.

Управління фермерським господарством. Характеристика та принципи управлінської діяльності фермерських господарств. Голова фермерського господарства.

ТЕМА 4. Правове регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів та державних сільськогосподарських підприємств

Поняття сільськогосподарської кооперації. Поняття, ознаки та види сільськогосподарських кооперативів. Об'єднання (асоціації, спілки)

сільськогосподарських кооперативів. Принципи діяльності сільськогосподарських кооперативів.

Створення, реєстрація, реорганізація та ліквідація сільськогосподарських кооперативів. Членство у сільськогосподарських кооперативах, його види. Вступ до сільськогосподарських кооперативів, припинення членства. Права і обов'язки членів сільськогосподарських кооперативів. Органи управління сільськогосподарських кооперативів.

ТЕМА 5. Державно-правове регулювання сільського господарства

Поняття, сутність та принципи державного регулювання сільського господарства в Україні. Розроблення та затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального розвитку, охорони довкілля в галузі АПК.

Форми та методи державно-правового регулювання сільського господарства. Система та правове становище органів, що здійснюють державне регулювання сільського господарства. Державні органи загальної компетенції (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, обласні державні адміністрації) та органи спеціальної компетенції (Міністерство аграрної політики та продовольства України, Головне управління агропромислового розвитку обласної, управління агропромислового розвитку Севастопольської міської, районних державних адміністрацій та ін.): їх правовий статус і повноваження. Органи державного контролю у сільському господарстві.

ТЕМА 6. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності

Поняття та сутність виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного виробництва. Правове регулювання спеціалізації сільськогосподарського виробництва та організації його основних галузей (рослинництва, тваринництва тощо). Характеристика правового регулювання виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного виробництва всіх форм власності та організаційно-правових форм.

Організація підсобних виробництв і промислів. Правове регулювання діяльності підсобних виробництв і промислів у сільськогосподарських підприємствах.

ТЕМА 7. Правове регулювання фінансової діяльності аграрних товаровиробників

Поняття фінансової діяльності сільськогосподарських товаровиробників. Правове регулювання фондів сільськогосподарських товаровиробників. Правове регулювання страхування майна сільськогосподарських підприємств. Кредитні відносини в діяльності аграрних товаровиробників.

Фіксований сільськогосподарський податок, характеристика Глави 2. «Фіксований сільськогосподарський податок» Розділу XIV «Спеціальні податкові режими» Податкового кодексу України. Банкрутство аграрних товаровиробників

ТЕМА 8. Правове регулювання використання природних ресурсів в сільському господарстві

Аграрні підприємства як суб'єкти майнових прав на природні ресурси. Поняття та склад земель сільськогосподарських підприємств. Суб'єкти сільськогосподарського землекористування.

Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Право власності на землі сільськогосподарських підприємств. Оренда земель сільськогосподарського призначення. Гарантії земельних прав власників землі та землекористувачів. Припинення права власності та права користування земельними ділянками. Плата за землю. Земельний податок і орендна плата. Визначення його розміру та порядок сплати.

ТЕМА 9. Правове регулювання трудових та соціальних відносин в сільському господарстві

Поняття, особливості, принципи організації праці в АПК. Правове становище виробничо-господарських підрозділів як форми організації праці на підприємствах АПК. Правова регламентація внутрішнього розпорядку в сільськогосподарських кооперативах, господарських товариствах, державних підприємствах, фермерських господарствах та інших підприємствах АПК. Дисципліна праці в сільськогосподарських підприємствах. Види дисциплінарних стягнень, підстави та порядок їх застосування. Поняття, зміст та принципи охорони праці в АПК. Поняття та особливості оплати праці в сільськогосподарських підприємствах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.1., 1.2, 1.3. Додатки 1.1, 1.2, 1.3.(оновлюється щорічно).

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Аграрне право» передбачено:

для денної форми навчання – залік;

для заочної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

*Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. **Мінімальний пороговий рівень оцінки** визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитиву оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.*

Для навчальної дисципліни «Аграрне право» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних та групових завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	н	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу

				засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

Аудиторна робота

Бали	Пояснення
5	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Студент, не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає

	змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв’язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті.

Самостійна та індивідуальна робота

За самостійну та індивідуальну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності.

Бали	Вид завдання
30	Написання та публікація наукової статті у фаховому виданні (за наявності опублікованих матеріалів із вказівкою на керівника)
15	Написання та публікація тез доповіді на конференції (за наявності опублікованих матеріалів із вказівкою на керівника)
до 5	Підготовка мультимедійної презентації (мінімум 20 слайдів) з обраної теми (оцінюється максимум в 5 балів). При виставленні балів до уваги беруться наступні фактори: кількість слайдів, грамотність та правильність викладення інформації, послідовність викладення інформації, наявність висновків з розглянутих питань та теми в цілому.
до 5	Підготовка тестових питань (мінімум 20 питань, одне питання – 4 варіанти відповіді) з обраної теми (оцінюється максимум в 5 балів). При виставленні балів до уваги беруться наступні фактори: кількість тестових питань, грамотність та правильність написання питання та відповідей до нього.
до 5	Підготовка 5 практичних задач з обраної теми (одна практична задача оцінюється максимум в 1 бал). При виставленні балів до уваги беруться наступні фактори: комплексність у написанні умов задачі та поставлених до неї питань чи завдання, грамотність.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Додаток 1.3. (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності).

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АГРАРНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність **081 «Право»**
на **2023 / 2024** навчальний рік

Форма навчання: **ДЕННА** Обсяг: **3** кредитів ЄКТС (**90** годин)
Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс **4** Група **ЮД-041, ЮД-042, ЮД-043, ЮД-044, ЮД-045**

№ теми (згідно з РПНД)	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
1.	Загальні положення аграрного права та законодавства	12	4	2	2		8
2.	Загальна характеристика суб'єктів аграрного права	10	4	2	2		6
3.	Правове становище фермерського господарства та правове регулювання діяльності особистого селянського господарства	12	4	2	2		8
4.	Правове регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів та державних сільськогосподарських підприємств	10	4	2	2		6
5.	Державно-правове регулювання сільського господарства	12	4	2	2		8
6.	Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств	10	4	2	2		6
7.	Правове регулювання фінансової діяльності аграрних товаровиробників	10	4	2	2		6
8.	Правове регулювання використання природних ресурсів в сільському господарстві	6					6
9.	Правове регулювання трудових та соціальних відносин в сільському господарстві	8	2		2		6
Разом за семестр		90	30	14	16		60
Форма підсумкового контролю		Залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. №1.

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Володимир КИЯН

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АГРАРНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*

Спеціальність **081 «Право»**

на **2023 / 2024** навчальний рік

Форма навчання: **ЗАОЧНА** Обсяг: **3** кредитів ЄКТС (**90** годин)

Навчально-науковий інститут заочного навчання та підвищення кваліфікації

Курс **4** Група **ЮЗ-041, ЮЗ-042, ЮЗ-221 МС**

№ теми (згідно з РПНД)	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
1.	Загальні положення аграрного права та законодавства	12	2	2	2		8
2.	Загальна характеристика суб'єктів аграрного права	10	2	2	2		6
3.	Правове становище фермерського господарства та правове регулювання діяльності особистого селянського господарства	12	2	2			8
4.	Правове регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів та державних сільськогосподарських підприємств	10	2				6
5.	Державно-правове регулювання сільського господарства	12	2				8
6.	Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств	10					11
7.	Правове регулювання фінансової діяльності аграрних товаровиробників	10					11
8.	Правове регулювання використання природних ресурсів в сільському господарстві	6					11
9.	Правове регулювання трудових та соціальних відносин в сільському господарстві	8					11
Разом за семестр		90	10	6	4		80
Форма підсумкового контролю		Залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 28.08.2023 р. №1.

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Володимир К.

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АГРАРНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь **бакалавр**

Спеціальність **081 «Право»**

на **2023 / 2024** навчальний рік

Форма навчання: ДЕННА Обсяг: **3** кредитів ЄКТС(**90** годин)

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти

Курс **3** Група **ЮД-131 МСН**

№ теми (згідно з РПНД)	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
1.	Загальні положення аграрного права та законодавства	12	4	2	2		8
2.	Загальна характеристика суб'єктів аграрного права	10	4	2	2		6
3.	Правове становище фермерського господарства та правове регулювання діяльності особистого селянського господарства	12	4	2	2		8
4.	Правове регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів та державних сільськогосподарських підприємств	10	4	2	2		6
5.	Державно-правове регулювання сільського господарства	12	4	2	2		8
6.	Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств	10	4	2	2		6
7.	Правове регулювання фінансової діяльності аграрних товаровиробників	10	4	2	2		6
8.	Правове регулювання використання природних ресурсів в сільському господарстві	6					6
9.	Правове регулювання трудових та соціальних відносин в сільському господарстві	8	2		2		6
	Разом за семестр	90	30	14	16		60
	Форма підсумкового контролю		Залік				

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. №1.

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Володимир КИЯН

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АГРАРНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*

Спеціальність **081 «Право»**

на **2023 / 2024** навчальний рік

Форма навчання: **ЗАОЧНА** Обсяг: **3** кредитів ЄКТС (**90** годин)

Навчально-науковий інститут заочного навчання та підвищення кваліфікації

Курс **3** Група **ЮЗ-131 МСН, ЮЗ-131 ВНО, ЮЗ-132 ВНО**

№ теми (згідно з РПНД)	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
	Загальні положення аграрного права та законодавства	12	2	2	2		8
	Загальна характеристика суб'єктів аграрного права	10	2	2	2		6
	Правове становище фермерського господарства та правове регулювання діяльності особистого селянського господарства	12	2	2			8
	Правове регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів та державних сільськогосподарських підприємств	10	2				6
	Державно-правове регулювання сільського господарства	12	2				8
6.	Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств	10					11
7.	Правове регулювання фінансової діяльності аграрних товаровиробників	10					11
8.	Правове регулювання використання природних ресурсів в сільському господарстві	6					11
9.	Правове регулювання трудових та соціальних відносин в сільському господарстві	8					11
	Разом за семестр	90	10	6	4		80
	Форма підсумкового контролю		Залік				

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. №1.

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Володимир КИЯН

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АГРАРНЕ ПРАВО»

Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність *081 «Право»*

на **2023 / 2024** навчальний рік

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. за № 2768- III (із змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2001. № 46. Ст. 2038.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755- VI (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13. Ст. 112.
5. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 214.
6. Кодекс України про надра № 132/94-ВР (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340. 359
7. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. у новій ред. від 08.02.2006 р. № 3852-XII (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
8. Положення про Державне агентство водних ресурсів України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF#Text>.
9. Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF#Text>.
10. Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 521. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF#Text>.
11. Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF#Text>.
12. Положення про Міністерство інфраструктури України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#Text>.

13. Положення про Міністерство культури та інформаційної політики України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2019 р. № 885. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/885-2019-%D0%BF#Text>.

14. Положення про Міністерство оборони України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26 лис- 360 топада 2014 р. № 671 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 730). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-%D0%BF#Text>.

15. Положення про Міністерство розвитку громад та територій України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 197 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 вересня 2019 р. № 850). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-%D0%BF#Text>.

16. Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2021-%D0%BF#n959>.

17. Порядок видачі дозволів на проведення робіт на землях водного фонду: постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2005 р. № 557. Офіційний вісник України. 2005. № 28. Ст. 1631.

18. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 р. № 2807-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2005. № 40. Ст. 2528.

19. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17.11.2009 р. № 1559-VI (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2010. № 1. Ст. 2.

20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що посвідчують право на земельну ділянку, а також порядку поділу та об'єднання земельних ділянок: 361 Закон України від 05.03.2009 р. № 1066-VI (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2009. № 29. Ст. 396.

21. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження родючості ґрунтів: Закон України від 04.06.2009 р. № 1443-VI (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2009. № 47. Ст. 719.

22. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 761. Офіційний вісник України. 2007. № 39. Ст. 1550.

23. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07.02.2002 р. № 3059-III. Офіційний вісник України. 2002. № 10. Ст. 466.

24. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011 р. № 3613-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 60. Ст. 2405.

25. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 29. Ст. 1432.

26. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952- IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2004. № 30. Ст. 1993.

27. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15. Офіційний вісник України. 2015. № 7. Ст. 164. 362

28. Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із земельних відносин: постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17.05.2011 р. № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006600-11#Text>.

29. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного заняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу: постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 р. № 963 (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2007. № 55. Ст. 2221.

30. Про затвердження класифікації видів цільового призначення земель: наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. № 548, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01 листопада 2010 р. за № 1011/18306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10>.

31. Про захист конституційних прав громадян на землю: Закон України від 20.01.2005 р. № 2375-IV. Офіційний вісник України. 2005. № 4. Ст. 195.

32. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 25. Ст. 1178.

33. Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів: Закон України від 09.07.2010 р. № 2480-VI (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 1. Ст. 1.

34. Про екологічну мережу України: Закон України від 24.06.2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 45. Ст. 502. 363.

35. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 28. Ст. 1362.

36. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 р. № 1908- III (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2000. № 44. Ст. 1884.

37. Про меліорацію земель: Закон України від 14.01.2000 р. № 1389- XIV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2000. № 6. Ст. 2000.

38. Про мораторій на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення в містах та інших населених пунктах: Закон України від 17.03.2011 р. № 3159-VI. Офіційний вісник України. 2011. № 28. Ст. 1153.

39. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. № 2866-III (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 10. Ст. 78.

40. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 р. в ред. від 05.11.2003 р. № 1211-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 44. Ст. 2288.

41. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 р. № 2781-XII (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 1992. № 52. Ст. 683.

42. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 23. Ст. 1014.

43. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 29. Ст. 1431. 364.

44. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. (із змін. та допов.). Відомості Верховної Ради. 1991. № 41. Ст. 546.

45. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2004. № 15. Ст. 229.

46. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 05.06.2003 р. № 899-IV (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2003. № 38. Ст. 314.

47. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 (із змін., внесеними згідно з постановою Пленуму Верховного Суду України від 19.03.2010 р. № 2). Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. С. 22.

48. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-XII (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 1992. № 34. Ст. 502.

49. Про порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам: постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.1993 р. № 284 (в ред. від 11.12.2010 р.). Збір. постанов Уряду України. 1993. № 10. Ст. 193.

50. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI (з наст. змін. та допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 34. Ст. 343.

51. Про розміри і Порядок визначення втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню: постанова Кабінету Міністрів України від 365 17.11.1997 р. № 1279 (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 1997. № 47. С. 40 – 45.

52. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довілля: постанова Пленуму Верховного Суду

України від 10.12.2004 р. № 17. Вісник Верховного Суду України. 2005. № 1 (53). С. 9.

53. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV (з наст. змін. та допов.). Офіційний вісник України. 2003. № 29. Ст. 1430.

54. Про Фонд державного майна України: Закон України від 9 грудня 2011 р. № 4107-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4107-17#Text>.

55. У справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками): рішення Конституційного Суду України від 22.09.2005 р. № 5-рп/2005. Офіційний вісник України. 2005. № 39. Ст. 2490.

СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА:

56. Андрейцев В. І. Земельне право і законодавство суверенної України: акт. пробл. практ. теорії. 2-е вид., виправл. К.: Знання, 2017. 445 с.

57. Баїк О. І. Правовий режим охорони і раціонального використання земель (Розділ 1. С. 7–47). Екологічне право. Ч. 2 (особлива частина): навч. посібник / І. О. Личенко, І. М. Паньонко, Х. М. Марич, О. І. Баїк, Н. Я. Заболотна, М. І. Тарнавська, 366 Г. О. Попадинець. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2017. 230 с.

58. Баїк О. І. Правовий режим охорони і раціонального використання земель (Розділ 8. С. 204–244). Екологічне право: підручник / І. О. Личенко, Х. М. Марич, О. І. Баїк, Н. Я. Заболотна, Г. О. Попадинець, М. І. Тарнавська. Львів: Навчальнонауковий інститут права, психології та інноваційної освіти, 2019. 432 с.

59. Баїк О. І. До питання правового забезпечення охорони земель в Україні від псування, забруднення та засмічення. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 4. URL: <http://papjournal.in.ua/2020-2>.

60. Баїк О. І. Земельне право : Конспект лекцій для студентів денної форми навчання напряму 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій». Львів : Навчально-науковий Інститут права та психології Національного університету «Львівська політехніка», 2016. 178 с.

61. Бахуринська М. М. Правові засади концесії земельної ділянки за законодавством України: моногр. К.: Знання, 2014. 230 с.

62. Швецова Л. А. Земельні правовідносини: правові позиції Великої Палати Верховного Суду у спорах, що виникають із земельних правовідносин. Київ: Видавничий дім «Дакор», 2020. 908 с.

63. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 16 : Земельне та аграрне право / редкол.: М. В. Шульга (голова), В. В. Носік, П. Ф. Кулинич (заст. голови), та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ;

Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2019. 696 с. 367

64. Вівчаренко О. А. Правова охорона земель в Україні: моногр. К.: Юрінком Інтер, 2019. 336 с.

65. Гавриш Н. С. Відповідальність за засмічення та забруднення ґрунтів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Одеська нац. юрид. акад. Одеса, 2013. 168 с.

66. Гавриш Н. С. Правова охорона ґрунтів в Україні: моногр. Одеса, 2018. 228 с.

67. Гринько С. В. Правові аспекти реєстрації прав на землю: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2014. 20 с.

68. Гринько С. В. Правові аспекти реєстрації прав на землю: моногр. Київ: Вид.-політехн. центр «Київ. ун-т», 2014. 172 с.

69. Даниленко Б. В. Земельне право: новий підхід до обґрунтування існування як самостійної галузі права. Часопис Київського університету права. 2015. № 3. С. 233–239.

70. Долинська М. С. Особливості нотаріального посвідчення договору дарування земельної ділянки. Форум права. 2015. № 1. С. 269–274.

71. Долинська М. С. Договір емфітевзису: історія, порядок укладення, нотаріальне посвідчення. Митна справа: Науковоаналітичний журнал. Львів, 2015. № 3 (81). Ч. 2, книга 1, травень–червень. С. 251–256.

72. Долинська М. С. Особливості нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу земельних ділянок, що належать на праві приватної власності фізичним та юридичним особам. Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Львів, 2015. № 2 (1). С. 117–126.

73. Долинська М. С. Земельні питання в нотаріальній практиці. Бібліотечка нотаріуса. Додаток до журналу «Нотаріат для Вас». Київ, 2015. 91 с.

74. Долинська М. С. Договір оренди землі: поняття, зміст та особливості нотаріального посвідчення. Митна справа: науково-аналітичний журнал. Львів, 2015. № 4 (№ 82). Ч. 2, книга 1, липень–серпень. С. 296–302.

75. Завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Земельне право України» для студентів денної форми навчання / уклад.: М. В. Шульга, І. В. Ігнатенко, Д. В. Санніков та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. 66 с.

76. Земельне право України: підруч. / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман та ін.; за ред. М. В. Шульги. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 368 с.

77. Земельне право України: підруч. / за ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. 2-е вид., переробл. і доповн. Київ: Істина, 2019. 600 с.

78. Земельне право України: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В. І. Семчик, П. Ф. Кулинич, М. В. Шульга. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2018. 600 с.

79. Земельне право України : навч. посібник / за заг. ред. Мироненко В. П. Київ: Алерта, 2018. 350 с.
80. Земельне право : посіб. для підгот. до іспиту / М. В. Шульга, В. І. Гордєєв, Д. В. Санніков та ін. Харків : Право, 2019. 278 с.
81. Земельне право : методичні вказівки до проведення практичних занять для студентів денної форми навчання спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» за скороченою програмою навчання / уклад. : О.І. Баїк. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 21 с.
82. Земельне право : методичні вказівки до виконання самостійної роботи для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право / уклад. : О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права та психології Національного університету «Львівська політехніка», 2019. 28 с.
83. Земельне право : методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право / уклад.: О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права та психології Національного університету «Львівська політехніка», 2019. 17 с.
84. Земельне право : методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 Право / уклад.: О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права та психології Національного університету «Львівська політехніка», 2019. 26 с.
85. Земельне право: методичні вказівки щодо проведення семінарських (практичних) та індивідуально-консультативних занять / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» ; уклад. Є. А. Самойленко. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2016. 69 с.
86. Земельний кодекс України: комент. / за ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги. 4-е вид. Харків: ТОВ «Одіссей». 2008. 624 с. 370
87. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України: наук.-навч. посібник / за ред. докт. юрид. наук, проф. Н. І. Титової. Львів: ПАІС, 2015. 368 с.
88. Ільницька Н. В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: правові аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2019. 18 с.
89. Конишева О. В. Правове забезпечення запобігання деградації земель сільськогосподарського призначення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2013. 20 с.
90. Корнєєв Ю. В. Земельне право: навч. посібник. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 248 с.
91. Костяшкін І. О. Право загального землекористування громадян: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. 20 с.

92. Курило В. І., Миронець І. М., Харланович А. В., Ковальський Д. В. Земельне право України. Практикум: навч. посібник / за ред. канд. юрид. наук, доцента В. І. Курила. Київ: НАУ, 2015. 149 с.
93. Лебедєва Т. М. Правовий режим земель автомобільного транспорту та дорожнього господарства: проблеми та шляхи вирішення: моногр. Харків: ФІНН, 2019. 192 с.
94. Лейба Л. В. Земельні спори та порядок їх вирішення: моногр. Харків: Право, 2017. 160 с.
95. Лисанец О. С. Земельно-правовые основы огородничества граждан: моногр. Харків: ФІНН, 2015. 176 с. 371
96. Лісова Т. В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: моногр. Харків: ЗАТ «Харк. друк. № 16». 2015. 168 с.
97. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підручник. 2-ге вид., допов. і перероб. К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. 678 с.
98. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. Київ: Правова єдність, 2009. 496 с.
99. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.06; Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ, 2014. 33 с.
100. Міхно О. І. Конспект лекцій з дисципліни «Земельне право» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх напрямів підготовки університету); Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2014. 156 с.
101. Носік В. В. Право власності на землю Українського народу: моногр. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 544 с.
102. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Земельне право України» (відповідно до вимог ECTS) / укладачі : А. П. Гетьман, М. В. Шульга, Г. В. Анісімова та ін. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого», 2015. 72 с.
103. Оверковська Т. К. Правові засади охорони земель від забруднення та псування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2018. 20 с.
104. Первомайський О. О. Закон України «Про концесії» (з дод.): навч.-практ. комент. станом на 1 лип. 2005 р. Харків: Страйд, 2015. 164 с.
105. Перович Л. М. Теоретичні засади землеустрою: навч. посібник / Л. М. Перович, В. М. Сай, М. С. Маланчук. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 236 с.
106. Правова доктрина України: у 5 томах. Харків: Право, 2014. Том 4: Доктринальні проблеми екологічного, аграрного та господарського права / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. 848 с.
107. Ришкова Л. В. Правове регулювання охорони та використання особливо цінних земель: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 17 с.

108.Санніков Д. В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян: моногр. Харків: ФІНН, 2015. 160 с.

109.Система органів управління в газузі земельних відносин. Сайт amm.org.ua. URL: <http://www.amm.org.ua/ua/studybook/11-management-land-resources/98-system-of-regulatoryauthorities>.

110.Тести з навчальної дисципліни «Земельне право України» / Уклад.: А. П. Гетьман, М. В. Шульга, Г. В. Анісімова та ін. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2010. 111 с.

111.Титова Н. І. Відповідальність за порушення законодавства про охорону природи. Львів: Львів. ун-т, 2019. 220 с.

112.Ткачук О. М. Земельний кодекс України: постатейний показчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного цивільного суду (практика 2018–2019 років). Харків : Право, 2020. 206 с. 373

113.Троцька М. В. Проблеми правового регулювання становлення й розвитку комунальної власності на землю: моногр. Полтава: Полтав. літератор, 2019. 218 с.

114.Федорович В. І., Барабаш Н. П. Земельне право України. Програма курсу для студентів юридичного факультету. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. 2019. 36 с.

115.Шеремет А. П. Земельне право України: підруч. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2018. 632 с.

Підручники:

116. Аграрне право України : підручник / за заг. ред. В. М. Єрмоленко. К. : Юрінком Інтер, 2019. 608 с.

117.Аграрне право: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Жушман, В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко та ін. ; за ред. В.П. Жушмана та А.М. Статівки. Х. : Право, 20\20. 296 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

118.Гаєцька-Колотило Я.З., Ільків Н.В. Аграрне право України: Навчальний посібник. – К.: «Істина», 2018. 184 с.

119.Жушман В.П. Аграрне право та законодавство України (у питаннях та відповідях): навч.-практ. посіб. Видання четверте . Х.: ТОВ «Одіссей», 2018. 736 с.

120. Жушман В.П., Корнієнко Г.С. Опорно-логічні схеми з навчальної дисципліни «Аграрне право України» та аграрне законодавство України: навч. посіб. Х.: ООО «Одіссей», 2019. 400 с.

121.Словник з аграрного права: 600 понять і термінів /за ред. проф. В.П. Жушмана. Харків: Право, 2019. 160 с.

Монографії та інші наукові видання:

122.Актуальні питання аграрного права України: теорія і практика: монографія / А. М. Статівка, В. Ю. Уркевич, В. М. Корнієнко, Т. В. Курман, О. М. Туєва, Ж. В. Чевичалова, В. П. Жушман, О. О. Погрібний, Н. В.

Погорецька, В. С. Кайдашов; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х.: ФІНН, 2019. 234 с.

123. Дідковська Т.О. Правове регулювання пенсійного забезпечення працівників на роботах зі шкідливими і важкими умовами праці: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2018. 19с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.

Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.

Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua>.

Офіційний сайт Держгеокадастру. URL: <https://land.gov.ua/>.

Професійна правова система «МЕГА-НАУ». URL: <http://www.nau.com.ua>.

Журнал «Земельний вісник України». URL: <http://zemvisnuk.com.ua/>.

Земельна спілка України. URL: <http://zsu.org.ua>.

Міжнародна благодійна організація «Екологія. Право. Людина». URL: <https://epl.org.ua/>.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbu>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. №1.

**Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін**

Володимир КИЯН